

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/zajrzyj-do-archiwum/144580,55-lat-temu-28-i-29-maja-1966-r-w-Gdansk-u-mialy-miejsce-uroczystosci-w-ramach-ob.html>
25.04.2024, 18:22

55 lat temu, 28 i 29 maja 1966 r., w Gdańsku miały miejsce uroczystości w ramach obchodów Milenium Chrztu Polski, podczas których doszło do antykomunistycznych demonstracji

W zasobie Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku znajdują się liczne materiały dotyczące obchodów milenijnych.

Uroczystości kościelne zorganizowane w Gdańsku w końcu maja 1966 r. były częścią ogólnopolskich obchodów Milenium Chrztu Polski. Na inicjatywę prymasa Stefana Wyszyńskiego władze PRL odpowiedziały zorganizowaniem obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego, na wszelkie sposoby utrudniając stronie kościelnej organizację uroczystości, uruchamiając przy okazji antykościelną akcję propagandową. Jej wyrazem były m.in. wielkie plansze z hasłami atakującymi działania polskiego episkopatu w sprawie pojednania z Niemcami. Plansze takie zawisły w Gdańsku m.in. w Oliwie i przy Dworcu Głównym.

28 maja 1966 r. wieczorem na planszy w Oliwie z rzekomym cytatem biskupa gdańskiego Carla Marii Spletta z 1939 r. o tym, że księża polscy są zdrajcami, trzech nastolatków zamalowało słowo „zdrajcy”. Po pościgu przez milicję zostali złapani.

Następnego dnia, po uroczystościach w Kościele Mariackim na Głównym Mieście, ludzie kierujący się w kierunku Dworca Głównego, otoczyli ustawioną tam trzy dni wcześniej drugą instalację z wielkimi planszami. Tłum zgromadzony wokół rusztowania zaczął gwizdać i skandować antykomunistyczne hasła. Plansze zostały obrzucone kamieniami, a następnie zrzucone na ziemię, połamane i podpalone.

Początkowo wezwana na miejsce milicja nie interweniowała, licząc na rozejście się tłumu. Uczestnicy demonstracji rozpoznali funkcjonariusza SB, który robił im zdjęcia i poturbowali go. Przepędzony został także radiowóz, którego załoga chciała zaprowadzić porządek.

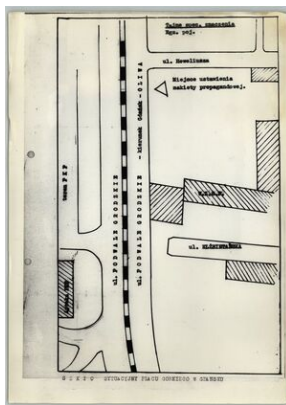
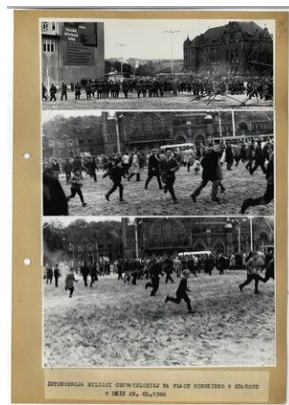
Gdy tłum już się rozchodził, do akcji wkroczyły dwie kompanie ZOMO, które po krótkim starciu rozpedziły demonstrantów. Zatrzymanych zostało 37 osób, w tym trzech korespondentów zagranicznych. Łącznie, za udział w demonstracjach, skazano 18 osób; 15 z nich otrzymało kary grzywny, a uznanym za prowodyrów Edmundowi Paruzelowi, Wacławowi Szulcowi i Józefowi Paluszyńskiemu sąd wymierzył kary od 10 miesięcy do 2 lat więzienia.

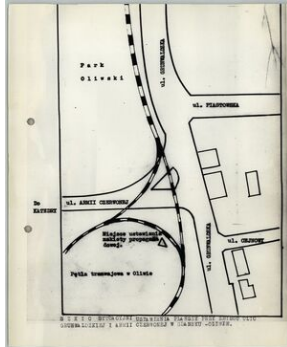
W zasobie Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku znajdują się liczne materiały dotyczące obchodów milenijnych. Niezwykle cenny jest zbiór fotografii przedstawiających demonstrację przed Dworcem Głównym przejęty z Prokuratury

Okręgowej w Gdańsku. W naszym posiadaniu znajduje się także kopia opracowania stworzonego przez Służbę Bezpieczeństwa opisującego całościowo wydarzenia z końca maja 1966 r., ze zdjęciami i szkicami sytuacyjnymi (oryginał znajduje się w Archiwum IPN w Warszawie); ponadto wśród akt Służby Bezpieczeństwa można odnaleźć sprawę kryptonim „Hermes”, zawierającą kompletny zbiór dokumentacji dotyczący działań SB wobec uroczystości milenijnych, od planów pracy po schematy organizacyjne, szkice sytuacyjne, meldunki i sprawozdania. Także z Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ zostały przejęte akta odtworzeniowe sprawy karnej prowadzonej przeciwko Edmundowi Paruzelowi, Waławowi Szulcowi i Józefowi Paluszyńskiemu.

Zapraszamy do zapoznania się z materiałami dotyczącymi obchodów milenijnych z zasobu Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięi Narodowej w Gdańsku.

Oprac. Robert Chrzanowski

Informacja... I przesłano Operacyjną... III Wydział... w sprawie...

aktualnie przesłano... w sprawie... 2005... 2006...

- WYKAZ... 1. 20.7.1962... 2. 21.7.1962... 3. 22.7.1962...

WYKAZ... 1. 20.7.1962... 2. 21.7.1962... 3. 22.7.1962...

W sprawie... 2005... 2006... 2007...

W sprawie... 2005... 2006... 2007...

W sprawie... 2005... 2006... 2007...

W sprawie... 2005... 2006... 2007...

W sprawie... 2005... 2006... 2007...

Advertisement for 'Siedziałem za milionem' and 'ZOSTAŃ GWIAZDA' featuring a man's portrait.